

ገንዘብን ግብሪን/ቀረጽን

ናይ ባንኪ ሕሳብ / ምኽፋል ሓሰብ

ግብሪ / ቀረጽ

ዕዳ

ብውሒድ ገንዘብ ምንባር

ናይ ባንኪ ሕሳብ / ምኽፋል ሓሰብ

ደሞዝ ዝኸፈልን ናይ ዝተፈላለዩ ሕሳባት ክፍሊት ክገብር ዝደሊን፡ ናይ ባንኪ ወይ ናይ ፖስት ሕሳብ ክህልዎ ይግባእ። ንምግዛእ ዝተፈላለዩ ነገራት ናይ ዕዳን ለቓሕን ካርድታት ብብዝሒ ይዝውተሩ።

ናይ ባንኪ ሕሳብ

ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ ዳርጋ ኩሉ ናይ ባንኪ ሕሳብ/ኣካውንት ኣለዎ። ንሰራሕተኛታት ደሞዞም ከም ሕጊ መሰረት ብልምዲ ኣብ ናይ ባንኪ ሕሳብም/ኣካውንቶም ይመሓለፈሎም። ብዙሓት ባንኪታትን ናይ ፖስታ ባንኪን ናይ ሕሳብ/ኣካውንት ንውልቀ ሰባት ይህባ። መኽፈቲ ናይ ባንኪ ሕሳብ ከም ልሙድ ብዘይ ክፍሊት ብነጻ ይግበር። ኣብዚ ግን ዝተፈላለዩ ክራይ ግብሪ/ቀረጽ ኣብ ክፍሊት ይኣትዉ። ኣብዚ ግብሪ/ቀረጽ ወይ ናይ ክራይ ክፍሊት፡ ወለድ ናይ ምህደራ ስራሕ እናተባህለ ዝግበር ክፍሊት፡ ከከም ባንኪ ክበዝሕ ወይ ክውሕድ ስለዝኽእል፡ ኣየናይ ከምዝበልጽ ምውድዳር የድሊ። ሓደ ናይ ባንኪ ሕሳብ ንምኽፋት፡ መንበሪ ፍቓድ ወረቓት ወይ ናይ መንነት ወረቓት የድልዮ።

ናይ ለቓሕ / ናይ ዕዳ ካርድታት

ሕኣደ ናይ ባንኪ ሕሳብ ዘለዎ ሰብ፡ ከም ሕጊ ናይ ሕሳብ ቁጽሪ ካርድ ይወሃቦ። እዚ ገንዘብ ንከውጽእ ይቀመሉ። እዚ ኣብቲ ናቱ ባንኪ ሕሳብ ዘለዎ ጥራይ ይሰርሕ። ባንኪታት ወይ ናይ ፖስታ ባንኪ ግን ሓደ ናይ ዕዳ ካርድ (ንእብነት ከም ማየስትር) ይህቡ። በዚ ዋና ናይ ባንኪ ሕሳብ ኣብ ዝተፈላለዩ ባንኪ ወይ ሃገራት እንተተከይዱ ክኸፍል ይኽእሉ። ከከም ዓይነት ናይ ባንኪ ሕሳብ፡ ዝግበር ግብሪ/ቀረጽ ክፍሊት ይፈላለ። ናይ ለቓሕ ባንኪ ካርድ ካብ ዝተፈላለዩ ባንኪታት ክሕተት ይከእል። ናይ ምሕደራን ናይ ክራይ ክፍሊት ብዙሕ ይፈላለ። ብዚ ናይ ዕዳ/ለቓሕ ካርድ ምኽፋል ብተዛማዲ ብዙሕ ይዝውተር።

ናይ ቢል / ክፍሊት ወጻኢታት ምኽፋል

ንትረኽቦም ኣገልግሎታት ዝለእኹኽ ቢል/ መኽፈሊ ሕሳብ፡ ከም ልሙድ ብሕጊ ብመኽፈሊ ወረቓት ብፖስታ ይለእኹ። ነዚኦም ንምኽፋል ሰለስተ ትኽእሎታት ኣለዉ።

- ኢ ባንኪን፡ ኣዝዩ ዝውቑር ብኢንተርነት ዝኽፈልን ርጉጽ/ውሑስ ኢዩ።
- ኣብ መኽፈሊ ቦታ ናይ ፖስት፡ እዚ ብመኽፈሊ ወረቓት ገሩ ሰብ ኣብ ፖስት ቤትጽሕፈት ብጥረ ገንዘብ ይኸፍል። ናይ ፖስታ ናይ ባንኪ ሕሳብ ዘለዎ ሰብ፡ ክፍሊት ብቐጥታ ካብ ናይ ፖስታ ባንኪ ሕሳብ ክኸፍል ይኽእል። ናይ ባንኪ ዓማዊል ዝኾኑ ሰባት፡ ዝኽፈል ሕሳቦም ኣብ መኽፈሊ ቦታ ናይቲ ባንኪ ክትግብርዎ ይከእል።
- ብፖስታ፡ ናይ ምኽፋል ውዕል ብ ደብዳቤ ኣብቲ ባንኪ ወረቓት ብምልክኽ ክትግበር ይከኣል። ነዚ ዝምልከት ሓበሬታ እቲ ባንኪ ወይ ፖስት ይሕብር። ናይ ኣክፋፍላ ኣገባብ፡ እንደገና ንዝተመልሱ ናይ ክፍሊት ወረቓት/ ቢል ባንኪ ወይ ፖስት ይሕብር።
- ናይ መጨረሻታ ጽሑፍ ኣገባብ ውዕል (LSV) ኣዝዩ ምቹእ ኣገባብ ኣክፋፍላ ብቐጥታ ካን ናይ ባንኪ ሕሳብ፡ ኣቲ ቢል ከምዝኽፈል ዝገብር ኢዩ። ነዚ ዝምልከት ሓበሬታ እቲ ዝኽፈል ወይ ባንኪ/ፖስታ ይሕብር።
- እቲ ዝኽፈል ዋጋ ኩሉ ግዜ ሓደ ዓይነት እንተተኮይኑ፡ ንኣብነት ክራይ ገዛ፡ ኣብ ባንኪ ወይ ፖስት ሓደ ንነዊሕ ግዜ ዝጸንሕ ውዕል ክፍሊት (Dauerauftrag) ንምስግጋር/ምኽፋል ይግበር።

ናይ ክፍሊት ወረቓት /ቢል ፡ ኩሉ ግዜ ዝኽፈለሉ ግዜ ዝተወሰነ ኢዩ።ኣብዚ ዝተወሰነ ግዜ እቲ ሕሳብ ምስዘይክፈል፡ ሓደ ናይ ዕዳ መዝገብ ኣብ ጸሊም ሊስታ፡ ክግበር ይከእል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

dev.hallo-aargau.ch/ti/money-and-taxes/accounts--transactions

ግብሪ / ቀረጽ

መጠን ክፍሊት ግብሪ ኣብ ኩነታት እትነብረሉ ምምሕዳር ከባቢ ይምርኮስ። እተን ቀንዲ ካብ ውልቀ ሰባት ዝሕተታ ክፍሊት ግብሪ/ቀረጽ፡ ደሞዝያኒ ንብረትን ካብ ነብሊ ወክፍ ሽያጥ ዝለዓል ቀረጽ እዮም።

ኣገባብ / ሜላ ኣክፋፍላ ግብሪ / ቀረጽ

ኣብ ስዊስ ቀረጽ ንመንግስቲ፡ ካንቶን፡ ምምሕዳር ከባቢን ንናይ ሃገር ቤተ-ክርስቲያናትን ይኸፈል። እዚ ከኣ ቀጥታዊን ተይቀጥታዊን ተባሂሉ ኣብ ክልተ ይምቀል። እተን ቀንዲ ኣገደስቲ ቀጥታዊ ግብሪ/ቀረጽ፡ ደሞዝያኒ ዋኒ ንብረት/ትካል ኮይነን፡ ብቀጥታ ካብቲ ቀረጽ ክኸፍል ዘለዎ ሰብ ይቕረጽ። ዘይቀጥታዊ ቀረጽ ዝበሃሉ ካብ ሽያጥ ንብረት ከም ሽያጥ ትምባኹ፡ ሽያጥ ነዳዲ ዝኣመሰሉ እዮም። ኣዚ ቀረጽዚ ኣብቲ ዝሽያጥ ንብረት ይርከቡ። ንብዙሓት ናይ ቀረጽ ዓይነታት ካንቶንን ምምሕዳር ከባቢን ኣላፍነት ስለዝሕዝዎም፡ መጠኖም ካብ ምምሕዳር ከባቢ ናብ ከባቢ ይፈላለዩ። መጻምድቲ ሰብ ኣዳር ብኣባር ከም ኣደ ሰብ ቀረጽ ይኸፍሉ።

ምንጪ ግብሪ / ቀረጽ

ኣደስቲ ናብ ምምሕዳር ከባቢ ዝመጽኡ ወጻእተኛታት፡ ቀረጽ ብቀጥታ ካብ ደሞዝያ፡ (ምንጪ ኣታዊ ግብሪ፡ Quellensteuer) ተቐሪጹ ይኸፈል። ንዚ ዝምልከት ምምዝጋብ ብወሃብ ስራሕ ይፍጸም።

- መጠን ብዝሒ ቀረጽ ኣብ መጠን ደሞዝያ፡ ብዓይነት ስድራቤት(ዘይምርዕው/ንጽል፡ ምርዕው፡ ዝተፋትሑ/ዝተፈላለዩ)፡ ብብዝሒ ውላድን ይውሰን። ኣብ ኩነታት ስድራ ለውጢ እንተመጹኡ ንምምሕዳር ምሕባር ይግባእ።
- ካብ ክፍሊት ምንጪ ግብሪ፡ ዝተፈላለዩ ምጥዳል ክግበር ይከኣል። ነዚ ዝምልከት ኣብነት፡ ናይ ውህላላ 3ይ ዓንዲ ሕቅ/ኣብ ግዜ እርጋን ዋሕስ ዝኸውን/ : ናይ ዕዳ ወለድን ንክቡር ናይ ሕማም መፈወሲ ዝግበር ወጻኢታትን።
- ዝኾነ ንብረት ወይ ትካል (ተንቀሳቓስን ቀዋምን) ዘለዎም ሰባት፡ ብንጹር ክሕብሩን/ክእውጁን ግብሪ ዋኒኖም ክኸፍሉን ኣለዎም።
- ዓመታዊ ኣታዊ ደሞዝያ ካብ 120,000 ፍራንክ ንላዕሊ እንተኮይኑ፡ ናይ ግብሪ መኽፈሊ መብሪሂ ተጌሩ፡ ኣደ ስሩዕ ክፍሊት ግብሪ (ordentliche Besteuerung) ክኸፍል ኣለዎ።
- - ንስዊሳት/ዊ መንበሪ ወረቐት C ወይ ናይ ስዊስ ፓስ(ወረቐት መነንት) ዘለዎ / ዎ ዘተመርዓው/ት፡ መብርሂ ስሩዕ ክፍሊት ግብሪ ቅጥዒ (ordentliche Besteuerung) ክመልእ ይግባእ።

ናይ ካንቶን ሰብ መዚ ኣክብቲ ቀረጽ/ግብሪ (Kantonales Steueramt)) ንምንጪ ክፍሊት ግብሪ/ቀረጽ ዝምልከት ኣበሬታ ይህቡ። እቲ ምሕደራ ገንዘብ/ፊናንስ(Finanzverwaltung) ናይ ምምሕዳር ከባቢ፡ ንዋኒን ንብረት/ትካል መብሪሂ ክፍሊት ብምሃብ ግብሪ የኸፍል።

ስሩዕ ኣክፋፍላ ግብሪ / ቀረጽ

ናይ ስዊስ መንበሪ ፍቓድ ሰ ከምኡውን ናይ ስዊስ መንነት ወረቓት ዘለዎም ሰባት፡ ብስሩዕ ቀረጽ/ግብሪ (ordentliche Besteuerung) ክኸፍሉ ይግባእ። ነዚኦም ክፍሊት ግብሪ ካብ ደምዞም ብቀጥታ ኣይቐረጽዎን ኢዩ። እንታይ ደኣ፡ ሓደ መብርሂ ክፍሊት ግብር (Steuererklärung) ቅጥዒ መሊኦም ግብሪ ብመኽፈሊ ወረቓት /ቢል ይኸፍሉ። ኣመላልኦ ቅጥዒ ናይ መብርሂ ክፍሊት ግብሪ፡ ንስዊሳዊያን ውን ከጽተረፈ፡ ኣዝዩ ዝተሓላለኸን ብቀሊል ዝይርዳእን ኢዩ። ስለዚ ንመጀመርታ ግዜኻ እንተኮይኑ፡ ነዚ ቅጥዒ ናይ ምምላእ ዝተሓጋገዙ ተምኩሮ ዘለዎም ሰባት ምሕታት የድሊ። ንስሩዕ ዓመታዊ ምክፋል ግብሪ፡ ሰበስልጣን ግብሪ/ቀረጽ ናይ ምምሕዳር ከባቢ (Gemeindesteueramt) ሓላፍነት ይወስዱ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

dev.hallo-aargau.ch/ti/money-and-taxes/taxes

ዕዳ

አብ ዝተወሰነሉ ግዜ፡ ዝግባእ ክፍሊት ዘይከፍል ሰብ፡ ናይዚ ኣሉታዊ ሳዕቤን ኣለዎ። ሕጽረት ገንዘብ ኣብ ዘጋጥመሉ ግዜ ንዕዳ ዝምልከት ናይ ምኽሪ ትካላት ብምውካስ ምፍትሒ ክርከብ ይከኣል።

መጠንቀቕታን ዕዳን

አብ እዋኑ ክፍሊት ምስዘይትኸፍል፡ ቀዳማይን ካልኣይን መጠንቀቕታ (Mahnung) ይመጽእካ። እቶም እኽፈልቲ ነዚ ምስዘይክበር፡ ናብ ናይ ዕዳ መዝገብ (Betreibung) ነቲ ዕዳ ክልእክዎ ይኽእሉ። ኣብዚ ኩነት ዚ፡ እቲ ዕዳ ዘለዎ ሰብ ካብ ሰብ መዚ ምቁጽጻር ዕዳ (Betreibungsamt) ክፈል ዝብል ናይ ዕዳ ወረቓት ይመጽእ። ምስዚ ከኣ ናይ ምሕደራን፡ ወለድን ክፍሊት ተወሳኺ ኮይኖም ይመጽኡ። ነዚ ናይ ሰብ መዚ ናይ ዕዳ ምኽፋል መጽዋዕቲ ዘይስምዕ፡ ንመሰላት ዝምልከት መቐጻዕቲ (Rechtsvorschlag) ብዝምልከቶም ኣካላት ሰበስልጣን ምኽፋል ዕዳ ይግደድ። መጠንቀቕታ፡ እዚ ጉዳይ ኣብ ደሞዝን ኣብ ንብረትን ምህጋር/ ምውሳድ ከምርሕ ይኽእል። ብተወሳኺ እዚ ዕዳ ኣብ ናይ ዕዳ መዝገብ (Betreibungsregister) ይምልከት፡ ይምዝገብ (ዋላውን ኣብ መጨረሻታ እቲ ዕዳ ተኸፊሉ እንተኮነ)። እዚ ገዛ ክራይ ኣብ ትደልየሉ እዋን ዓቢ ዕንቅፋት ይከውን።

ዕዳ

ናይ ገንዘብ ጸገም ወይ ዕዳ ዘለዎ ሰብ፡ ኣብ ናይ ዕዳ ኣማኸርቲ ትካል (Schuldenberatungsstelle) ክውከስ ይኽእል። ኣብኡ ዝኾነ ሰብ ሓገዝ ይረክብ። ክኢላታት ናይዚ መዳይ ነቲ ዕዳ ምስቲ ተዓዳዪ ብሓባር ኮይኖም ኩነታት የጽንዑ፡ መፍትሒ ከኣ ይረኽቡ። ትካል ሓገዝ ካሪታስ Caritas ሓደ ቁልጡፍ ፍታሕ ወይ ምኽሪ ብተሌፎን "SOS-Schulden" Beratungs-Hotline, ብቁጽሪ ተሌፎን 0800 708 708 (ብነጻ ዘይክፈሎ) ፍታሕ የናዲ። ኣገዳሲ እንተኮይኑ ናብ ካልእ ትካል ምኽድ ይከኣል። ብኢንተርኔት ጠቓሚ ሓበሬታ ብዝተፈላለየ ቋንቋ ካብ ካሪታስ ናይ ዕዳ ኣማኸርቲ ክርከብ ይከኣል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

dev.hallo-aargau.ch/ti/money-and-taxes/debt

ብውሑድ ገንዘብ ምንባር

ናብራ ስዊስ ብተዛማዲ ክቡር ኢዩ። በዚ ምክንያት ካልኣት ሰባት ዝተጠቀምሉ ንብረት ምግዛእ ዘዋጽእ ኮይኑ ይርከብ። ሕጽረት ገንዘብ ዘለዎ ሰብ ካብ ፍሉይት ዱኒናት ብሕሱር ንብረት ምግዛእ ይክኣል።

ሓራጅ / ዘገልገል / ሓዲሽ ዘይኮነ ንብረት

ኣብ ስዊስ ብዙሓት ናይ ሓራጅ መኻዘናት (Brockenhäuser) ኣለዉ። ኣብዚኦም ሓራጅ ንብረት ብሕሱር ዋጋ ምግዛእ ይክኣል። ኣብ ገለ ፍሉይት ቦታታት ውልቀ ሰባት ሓራጅ ንብረት ንመሸግ የቐርቡ። ንኣብነት ናይ ዝወተቲ ዕዳጋ፡ ናይ ቆልዑ ንብረት መሸግ፡ ናይ በረድ ስፖርቲ መሳርሒ መሸግ ወዘተ... ብተወሳኺ ናይ ኢንተርኔት ባብ ንምሻጥን ምግዛእን ናይ ሓራጅ ንብረት ኣዝዮም ህቡባት እዮም።

ስፖርቲ / ባህሊ / ስልጠና

ብናይ ባህላዊ ሌጊ Kulturlegi-Ausweis / መንነት ወረቐት፡ ብውሑድ ገንዘብ፡ ናይ ስፖርቲ፡ ናይ ባህሊናይ ስልጠናን ንብረት/ክዳውንቲ ምግዛእ ይክኣል። እዚ ካርድዚኣ ካብ ካሪታስ ሓቲትካ ክትወሃብ ይክኣል። ካሪታስ ብዛዕባዚ ሓብራታ ይህብን መን ነዚ ኩልቱርሌጊ ናይ ምውሃብ መሰል/ግቡእ ከምዘለዎ የረጋግጽ።

ናይ ካሪታስ ዕዳጋ

ውሑድ ገንዘብ ዘለዎም ሰባት ንመዓልታዊ ሂወቶም ዘድልዮም ኣስቢዛን ናይ መግቢ ኣቐሑን ካብ ናይ ካሪታስ ድኳን (Caritas Markt) ብሕሱር ዋጋ ክገዝኡ ይኻእሉ። ነዚ ግን ሓደ ፍሉይ ካርድ ካብ ካሪታስ ዝወሃብ የድልዮ። ካሪታስ ብዛዕባዚ ካርድ ይሕብርን፡ መን እዚ ካርድ ክወሃብ ከምዝግብኦ ይረጋግጽ። ኣብ ዞባታት ባደንን ኣብ ኦልተንን እዘን ናይ ካሪታስ ድኳናት ይርከባ። ናይ ሕራጅ ክዳውንት ድኳን ከእ ኣብ ኣራው ኣሎ። ኣብዚ ንምግዛእ ግን ፍሉይ ካርድ ኣየድልን ኢዩ።

ናይ መንግስቲ ሓገዝ

ውሑድ ገንዘብ ዘለዎ ሰብ፡ ኣብ ብዙሕ ኣጋጣሚታት፡ ናይ መንግስቲ ሓገዝ ይወሃቦ። ነዚ ሓገዝ ዝምልከት ንኣብነት፡ ምሕሳር ዋጋ ናይ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት/ድሕነት ክፍሊት፡ ንወለዲ ዝግበር ጎናኣዊ ሓገዝ፡ ወይ ወፊያታት ንትምህርቲ ክወሃቡ ይክኣል። ኣብ ዝተፈልጡ ናይ ዕድመ ገደብ ንሰባት ብመንገዲ ማሕበራዊ ድሕነት ወይ ካብ ማሕበራዊ ሓገዝ፡ ገንዘብ ክወሃብ ይክኣል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

dev.hallo-aargau.ch/ti/money-and-taxes/living-with-little-money